

Basisboek Budgetbegeleiding

Irene van Dam, Addy Schortinghuis, 1987. Basisboek budgetbegeleiding, 104 blz., 's-Gravenhage. Prijs: f 24,50, ISBN 90 6095 460 2. Te bestellen via de boekhandel of bij: VUGA Uitgeverij, postbus 16400, 2500 BK Den Haag, tel. (070) 614011.

Rondkomen of tekortkomen: In veel huishoudens is dat een steeds terugkerend probleem. Financiële tegenvallers, onverwachte uitgaven en oplopende schulden doen veel mensen in een uitzichtloze situatie belanden. Voor mensen met een bijstandsuitkering is de sociale dienst vaak het laatste toevluchtsoord. Anderen komen terecht bij het maatschappelijk werk, daar financiële problemen niet zelden gepaard gaan met problemen op andere terreinen.

Hulpverleners weten echter vaak niet hoe ze mensen in een financiële crisis terzijde kunnen staan. Dit aspect is lange tijd in hun opleiding veronachtzaamd. Daarom is het toe te juichen dat er van de hand van "still going strong" Addy Schortinghuis een studieboek op de markt is verschenen, specifiek gericht op de hulpverlener in opleiding. Het basisboek budgetbegeleiding wil hulpverleners leren inzicht te geven in de situatie van cliënten met financiële problemen en hen een instrument aanreiken waarmee ze deze mensen verder kunnen helpen.

Terecht stellen de schrijfsters dat budgetteren bij veel problematische financiële situaties weliswaar niet hét middel is om deze op te lossen, maar wel een van de hulpmiddelen kan vormen om een beter inzicht in de financiën te krijgen.

Aan de hand van een groot aantal vragen en een vijftal case-studies wordt de lezer/student/hulpverlener geconfronteerd met de mogelijkheden en onmogelijkheden van zijn eigen en andersmans budget. Vervolgens komen in diverse hoofdstukken de meer theoretische kanten van het budgetteren (budgetposten, inkomsten en uitgaven) aan bod. Tenslotte geeft het boek wegen aan om mogelijk verbeteringen aan te brengen in de financiële situatie van de cliënt.

De opbouw van het boek (confronteren met,

inleiden in, toerusten tot) is bewust gekozen en lijkt zeer geschikt om studenten/hulpverleners te motiveren zich in het "taai" onderwerp budgetteren in te leven en begrip te krijgen voor de financiële situatie van anderen. Door de vele vragen en opdrachten tussen de teksten door wordt volop gelegenheid geboden de stof te verwerken. Nadeel van deze opzet is echter het gebrek aan flexibiliteit die de cursusbegeleider bij het gebruik van dit studieboek heeft.

Het boek pretendeert geen afgeronde studie te zijn voor "budgetbegeleider". Daarvoor is het onderwerp te complex. Zowel in de tekst als in de vragen en opdrachten wordt herhaaldelijk verwezen naar andere publikaties (bijvoorbeeld het budgethandboek van het NIBUD). Dat maakt het studieboek tot een waardevolle aanvulling van de al bestaande publikaties en niet alleen bruikbaar voor opleidingen op het gebied van het maatschappelijk werk, maar ook voor de huishoudkunde-opleidingen in het hoger beroepsonderwijs.

Erik van Rijn van Alkemade

Budgetadviesprogramma

Bijna tegelijkertijd met de plaatsing in de landelijke dag- en weekbladen van een paginagrote advertentie, waarin de Nationale Nederlanden haar BAP-polis introduceerde ("U vraagt gewoon om 'n BAP"), verscheen het NIBUD geruisloos met haar eigen BAP op de markt. Het gaat hier alleen niet om een betaalbaar aanvullend pensioen, maar om een budget-advies-programma. Dit programma is bedoeld voor budgetadviesverleners om het opstellen van begrotingen te vergemakkelijken.

Het programma berekent op basis van een aantal door de gebruiker in te voeren gegevens een netto besteedbaar maandinkomen. De in te voeren gegevens hebben betrekking op de samenstelling van het huishouden, de inkomsten en (voor zover bekend) de uitgaven. Bij de berekening van de inkomsten berekent het programma ook de aanspraak die het huishouden heeft op allerlei regelingen

op het gebied van de sociale wetgeving, zoals huursubsidie, kinderbijslag en tegemoetkoming studiekosten. Uitgaande van het aldus berekende maandinkomen en het type huishouden stelt het programma vervolgens drie maandbegrotingen op:

- een basisversie (met bodembedragen)
  - een (sluitende) voorbeeldbegroting met gemiddelde bedragen
  - de werkelijke begroting, waarin ook rekening is gehouden met enkele eerder ingevoerde uitgavenposten (w.o. kosten van vervoer, huur/hypotheek, verzekeringen).
- De eerste twee begrotingen dienen als vergelijkingsmateriaal voor de werkelijke begroting. Deze laatste is bedoeld om in overleg met de betrokken cliënt zodanig aan te passen dat een sluitend en werkbaar geheel ontstaat.

Voor sommige uitgavenposten berekent het programma – op basis van eerder in het programma ingevoerde cijfers – zelf de bedragen. Indien men hiervan wil afwijken, verschijnt een waarschuwing op het scherm met het door het programma zelf berekende bedrag. Ook bij deze bedragen gaat het echter in een aantal gevallen om gemiddelde bedragen, die behoorlijk kunnen afwijken van iemands individuele situatie. In mijn geval bijvoorbeeld moest ik rekening houden met een bedrag van f 350,- aan verzekeringen en f 1204,- aan vervoerskosten per maand; bedragen waar ik gelukkig niet aan kom, ook al bezit ik meer dan één auto. Dat komt omdat het programma uitgaat van de meest voorkomende situatie, zoals in dit geval: een ziektekostenverzekering zonder eigen risico, een auto met benzine-motor. Het is dus wel zaak alert te zijn op de door het programma zelf berekende uitgaven. Vanwege de overzichtelijkheid – en omdat men met de voorbeeldbegrotingen uit het budgethandboek werkt – telt de begroting 17 standaarduitgavenposten. Daarvoor heeft men een aantal posten moeten combineren, zoals studiekosten, onderwijsbijdrage, ouderbijdrage, kinderopvang etc. Dat heeft tot gevolg dat men een hoop rekenwerk moet verrichten alvorens men de uiteindelijke bedragen in de computer in kan voeren. Terwijl zo'n computerprogramma nu juist bij uitstek geschikt is om stap voor stap alle afzonderlijke uitgavenposten na te lopen om zodoende een budget op maat te construeren. Voor een aantal toepassingen zal men wellicht kunnen volstaan met een globaal budget (bijvoorbeeld bij hypotheekadvisering), in tal van andere situaties kan ik mij echter voorstellen dat de cliënt gebaat is bij een meer gedetailleerde begroting (bijvoorbeeld bij schuldsanering).

De niet-geoefende gebruiker zal in het begin nogal eens terug moeten vallen op het bud-

gethandboek. In het programma zelf en in de handleiding wordt hier ook regelmatig naar verwezen. Door de complexiteit van de informatie en de grote verschillen in individuele situaties is dit in zekere zin onvermijdelijk. Toch komt dit het gebruik van het programma niet ten goede. Het NIBUD werkt dan ook hard aan een ondersteunend computerprogramma, waarin de gebruiker wegwijs in het BAP wordt gemaakt. Hopelijk kan dit al in het najaar op de markt komen.

Ondanks bovenstaande punten van kritiek is het een erg handig programma. Ook omdat het steeds mogelijk is de ingevoerde gegevens achteraf, door in het programma te "bladeren", te veranderen. Het programma berekent direct de uitkomsten hiervan. Zo kunnen zeer snel allerlei alternatieve situaties worden doorberekend (bijvoorbeeld wel of geen auto).

Het wachten is nu op een zodanige perfectie-nering en verfijning dat het programma ook bruikbaar is voor particulieren, zonder tussenkomst van hulpverlener of budgetadviseur. Daarmee zou dan voor een gedeelte tegemoet kunnen worden gekomen aan de behoefte aan een stuk preventieve budgetvoorzichting. Het BAP geeft daarvoor een goede aanzet.

Het BAP werkt uitsluitend op MS-DOS gestuurde computers met tenminste een intern geheugen van 512 KB en wordt geleverd op 5¼ of 3½ inch diskette. Het BAP is te bestellen door f 185,- (f 147,50 voor bezitters van het budgethandboek 1988) over te maken op giro 368700 t.n.v. NIBUD, Den Haag onder vermelding van „BAP” en van de gewenste maat van de diskette. De besteller ontvangt daarvoor de diskette, het budgethandboek, een gebruikershandleiding, 4x per jaar het eerstelijnsblad Budgetpost en een licentieovereenkomst. Hiermee krijgt men automatisch een eventuele tussentijds gewijzigde versie van het programma en reductie op de aanschafprijs van BAP en Budgethandboek 1989.

Erik van Rijn van Alkemade